

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Dagmara Szczepańska-Maciejewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga
w sprawie D.S.J.

oskarżonego z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 lipca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego - na
niekorzyść

od postanowienia Sądu Okręgowego w O.

z dnia 26 maja 2017 r., sygn. akt VII Kz [...],

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w L.

z dnia 24 kwietnia 2017 r., sygn. akt II K [...],

**uchyła postanowienia Sądów obu instancji i przekazuje
sprawę Sądowi Rejonowemu w L. do dalszego prowadzenia.**

UZASADNIENIE

W dniach 12 i 23 maja 2008 r. sporządzono dwa postanowienia o przedstawieniu D.J. zarzutów popełnienia 2 lutego i 12 maja 2008 r. przestępstw pobicia J.R.. Wobec ukrywania się oraz nieobecności w kraju ogłoszenie podejrzanemu tych postanowień oraz przesłuchanie go okazało się niemożliwe. Wydany w innej sprawie europejski nakaz aresztowania spowodował zatrzymanie podejrzanego na terenie Niemiec i przekazanie go w dniu 22 sierpnia 2013 r.

władzom polskim. Ze względu na pobyt w polskim zakładzie penitencjarnym i na zasadę specjalności wyrażoną w art 607a § 1 k.p.k. D.J., odbywający w Polsce karę pozbawienia wolności, nie mógł być ścigany za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania. Po opuszczeniu w dniu 17 czerwca 2016 r. Aresztu Śledczego w O. doszło do dopełnienia kolejnych czynności procesowych wskazanych w art. 313 § 1 k.p.k., to jest do ogłoszenia postanowień; miało to miejsce 16 września 2016 r. i 23 stycznia 2017 r. W dniu 27 lutego 2017 r. prokurator skierował do właściwego Sądu akt oskarżenia, w którym zarzucił D.J. popełnienie w dniach 2 lutego i 12 maja 2008 r. dwóch przestępstw określonych w art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w L., postanowieniem z 24 kwietnia 2017 r. wydanym na posiedzeniu, umorzył postępowanie karne wobec D.J. z powodu przedawnienia ścigania (art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.). Sąd Okręgowy w O., po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2017 r. zażalenia prokuratora, utrzymał w mocy pierwszoinstancyjne postanowienie. Sądy obu instancji były zdania, że karalność zarzucanych oskarżonemu przestępstw ustala - odpowiednio - w dniach 2 lutego i 12 maja 2013 r.

Kasację, która wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 16 maja 2018 r., złożył na niekorzyść oskarżonego w trybie art 521 § 1 k.p.k. Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny. Zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa procesowego - art. 433 § 2 k.p.k. i art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 98 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. - polegające na zaniechaniu dokonania przez Sąd *ad quem* prawidłowej kontroli odwoławczej przez nierzetelne rozważenie i nienależyte ustosunkowanie się do podniesionych w zażaleniu zarzutów rażącego naruszenia art. 102 k.k. i art. 313 § 1 k.p.k., podczas gdy prawidłowo przeprowadzona kontrola mogłaby doprowadzić do wydania odmiennego rozstrzygnięcia - wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje.

Kasacja zasługiwała na uwzględnienie.

Rozpocząć wypada od kluczowego dla rozstrzygnięcia sprawy stwierdzenia,

że po sporządzeniu postanowień o przedstawieniu zarzutów nie doszło wprawdzie do ich ogłoszenia D.J. i do przesłuchania go w charakterze podejrzanego, co nie było możliwe wskutek ukrywania się podejrzanego i jego nieobecności w kraju (przebywał na Cyprze, a następnie w Holandii i Niemczech), ale w myśl art. 313 § 1 *in fine* k.p.k. należało w takiej sytuacji przyjąć, że postanowienie o przedstawieniu zarzutów zostało wydane i nastąpiło wszczęcie postępowania przeciwko osobie (*in personam*). Oczywistą konsekwencją wskazanego podejścia stało się, zgodnie z obowiązującym wówczas (w roku 2008) brzemieniem art. 102 k.k., wydłużenie terminu przedawnienia karalności o dalsze 5 lat. Oznaczało to, biorąc pod uwagę regulację z art. 101 § 1 pkt 4 k.k., że przedawnienie karalności miałyby nastąpić - odpowiednio - 2 lutego i 12 maja 2018 r. Przedstawiona prognoza upływu terminów przedawnienia nie mogła jednak się ziścić wobec zmiany brzmienia art. 102 k.k., którą dokonała ustawa nowelizacyjna z 15 stycznia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 189), obowiązująca od 2 marca 2016 r. W jej art. 2 przyjęto, że stosowanie nowego rozwiązania uzależniającego przedłużenie przedawnienia karalności od wszczęcia postępowania, a więc już od fazy *in rem*, w okresie, o którym mowa w art. 101 k.k., dopuszczalne jest jedynie do czynów, których termin przedawnienia jeszcze nie upłynął (zob. wyr. SN z 15 marca 2018 r., II KK 65/18). Stosując zatem do rozpoznawanego przypadku nowe unormowanie przewidziane w art 102 k.k. (przedłużające przedawnienie karalności o 10 lat liczone od zakończenia podstawowego okresu przedawnienia), należało uznać, że karalność czynów zarzucanych D.J. ustanie dopiero - odpowiednio - 2 lutego i 12 maja 2023 r.

Zaprezentowane rozważania legły u podstaw decyzji o potrzebie uwzględnienia kasacji. Ponieważ rażącym i mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia uchybieniem dotknięte były postanowienia Sądów obu instancji (Sąd odwoławczy zaakceptował bez zastrzeżeń oparte na ewidentnie błędnym założeniu orzeczenie Sądu *a quo*), dlatego Sąd Najwyższy nie podzielił wniosku skarżącego o uchylenie jedynie drugoinstancyjnego postanowienia, ale za niezbędne uznał uchylenie również poprzedzającego go orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w L. do dalszego procedowania (art. 537 § 2 k.p.k.).

